

מושחתים, היזהרו! אבנרי חוזר!

שנתיים וחצי אחרי שעזב את "ידיעות אחרונות", מצטרף בימים אלה העיתונאי הוותיק אריה אבנרי ל"מעריב" • התחקירן, שבמהלך 41 שנות קריירה חשף שערוריות וסקופים רבים, מסביר מדוע חצה את הכביש ("הסכמתי לחתום על חוזה רק אחרי שקיבלתי מדנקר הבטחה מפורשת לחופש ביטוי מלא"), מספר על הסיום העגום ב"ידיעות" ("הרגשתי מחנק מקצועי") ומבטיח להמשיך ולרדוף את המושחתים: "הם הספידו אותי כשפרשתי מ'ידיעות', ואני מבטיח להם שהם עוד יפגשו אותי בחודשים הקרובים"

שלפני חופש הביטוי גובר על זכות האדם לשם טוב. הגביר יצא לאור, נמכר ב־78 אלף עותקים, אבל לא ראיתי מה גרסה, כי הכל הלך על מימון הוולך המשפטי".
ב־95' הוציא אבנרי את הספר "שלטון הכסף", הכולל סיפורים אישיים של 32 איילי הון ישראלים ומתאר את הקשרים הרדוקים בינם לבין אנשי השלטון והממסד. "את הספר הזה לא הסכימו להוציא בשום הוצאה", הוא מספר, "או הקמתי עם שותף הוצאה משלנו, 'מידות', שהרפיסה את הספר ב־5,000 עותקים. הסתובבתי בחנויות הספרים וראיתי רי מוד שהספרים נעלמו מהמדפים. בתחלה שמחתי, כי השבתי שרבים קנו את הספר, אבל רי מוד התברר לי שמישהו פשט קנה את כל העותקים. אף בית דפוס באיזור המרכז לא הסכים להרפיס מהרורה שנייה של הספר ואף מפיץ לא הסכים להפיץ אותו. עד היום אין לי מושג מי 'קנה' את העותקים".

כיו שכל כך דרבה סודות?
"בהחלט היו שם דברים שהעשירים לא היו רוצים שידע עליהם".

מה תעשה כדי לחשוף את הסודות עליהם למרות הכל?
"כרגע אני עובד על ערכון של הספר, שייקרא לכסף יש ריח, אבל הפעם אוציא אותו גם במהדורת אינטרנט".

לא תספידו באף תביעת דיבה

אבנרי פעל נגד השחיתות לא רק באמצעות כתבות וספרים. ב־89' הוא הקים את "אמיתי" – עמותה למען מינהל תקין וסודות מידות, שבה היו חברים עשרות מתגוררים. ב־97' הוא קיבל בשם העמותה את אות נשיא המדינה להתנדבות. כשפרש מהעמותה, לפני כשלוש שנים, היא נמנתה.

גם אחרי שפרס "אמיתי" ומ"ידיעות אחרונות", מקדחתיו המשיכו לשטוף על קשר איתו. "אנשים וזכרים אותי כאדם אנצין שלא נכנע לתכתיבים. אני למעשה כתובת של אדם אחר, שכן מעולם לא עברתי עם תחקירנים עוזרים, עשיתי, ואני ממשיך לעשות, הכל לבד", הוא מספר ושולף פתקים אנונימיים, חלקם ככתב יד ואחרים מודפסים, שהגיעו אליו באחוזונה ובהם הורלפות על שחיתויות שונות. אנשים שעמדות לפרסם עליהם תחקיר לא ניפו לשוד איתך?

אך לך בעיה לעבוד אצל משפחת נמרודי?
"אני נכנס לעיתון על כסם מקצועי לחלוטין, על פי ההגות העורך החדש של 'מעריב', אמנון דנקנר. אם רן מרגלית ורן שילון הצטרפו לעיתון, אז אני בהחלט בחברה טובה".
אתה מאמין שתזכה לחופש ביטוי מלא?
"בהחלט. הסכמתי לחתום על חוזה רק אחרי שקיבלתי מדנקר הבטחה מפורשת לחופש ביטוי מלא".
לכל מושחתני המדינה יש עכשיו סיבה לדאגה?
"הרבה מושחתים כבר הספידו אותי מקצועית כשפרשתי מ'ידיעות'. אני מבטיח להם שהם עוד יפגשו אותי בחודשים הקרובים. ברור לי שהכיוון שלי יהיה לחקור את הרגים השטניים. דגני ודקק לא מעניינים אותי".

הביא לפיטוריו של רפי פלד

אבנרי לא חשש מעולם להתמודד מול בכירים: הוא פרסם את התחקיר המרכזי על הפרשה שהביאה השנה להרשעתו של מנכ"ל משרד ראש הממשלה לשעבר, שמעון שבס, כקבלת טובות הנאה והפרת אמנים, והיה בין האנשים שהביאו לפיטוריו של רפי פלד מתפקיד מנכ"ל המשטרה, לאחר שהפרסם התח קוד שייחס לו חשדות לקבלת טובות הנאה.

כשאבנרי לא הצליח לחשוף את ממצאיו ב"ידיעות אחרונות", הוא עשה זאת באחד מיוני 25 ספריו. כך, למשל, תחקיר גנוז על אכרזה שפירא ז"ל, מנהיגה לשעבר של "אגודת ישראל", הורחב והפך לספר בשם "הגביר". אבנרי כתב את הספר בסוף שנות ה־80, בתקופה שבה שפירא עמד בראש ועדת הכספים של הכנסת וזכונה "המנכ"ל של המדינה".

"כספר הזה שחטתי פרה קרושה", נזכר אבנרי. "עד אז שפירא היה רגיל שכולם משהים לפתחו ומשתחווים בפניו. אני גיליתי איך הוא חלב את כספי המדינה והוריים את כספי לחו"ל. הוא למעשה ניצל את המדינה לטובת עסקיו".
על הוצאת "הגביר" ניהל אבנרי מערכה משפטית ממושכת בשם זכות הציבור לדעת, אחרי שכית המשפט המחוזי בתל אביב הוציא צו מניעה שהתנה את הפצת הספר בהבאתו לעיון מוקדם של שפירא. "עוורתי על ההחלטה לבית המשפט העליון, משחזר אבנרי את מהלך העניינים, והדרכ של שלושה שופטים בראשות השופט אודון ברק והתיד את פרסום הספר וקבע עיקרון

מאיה בהיר

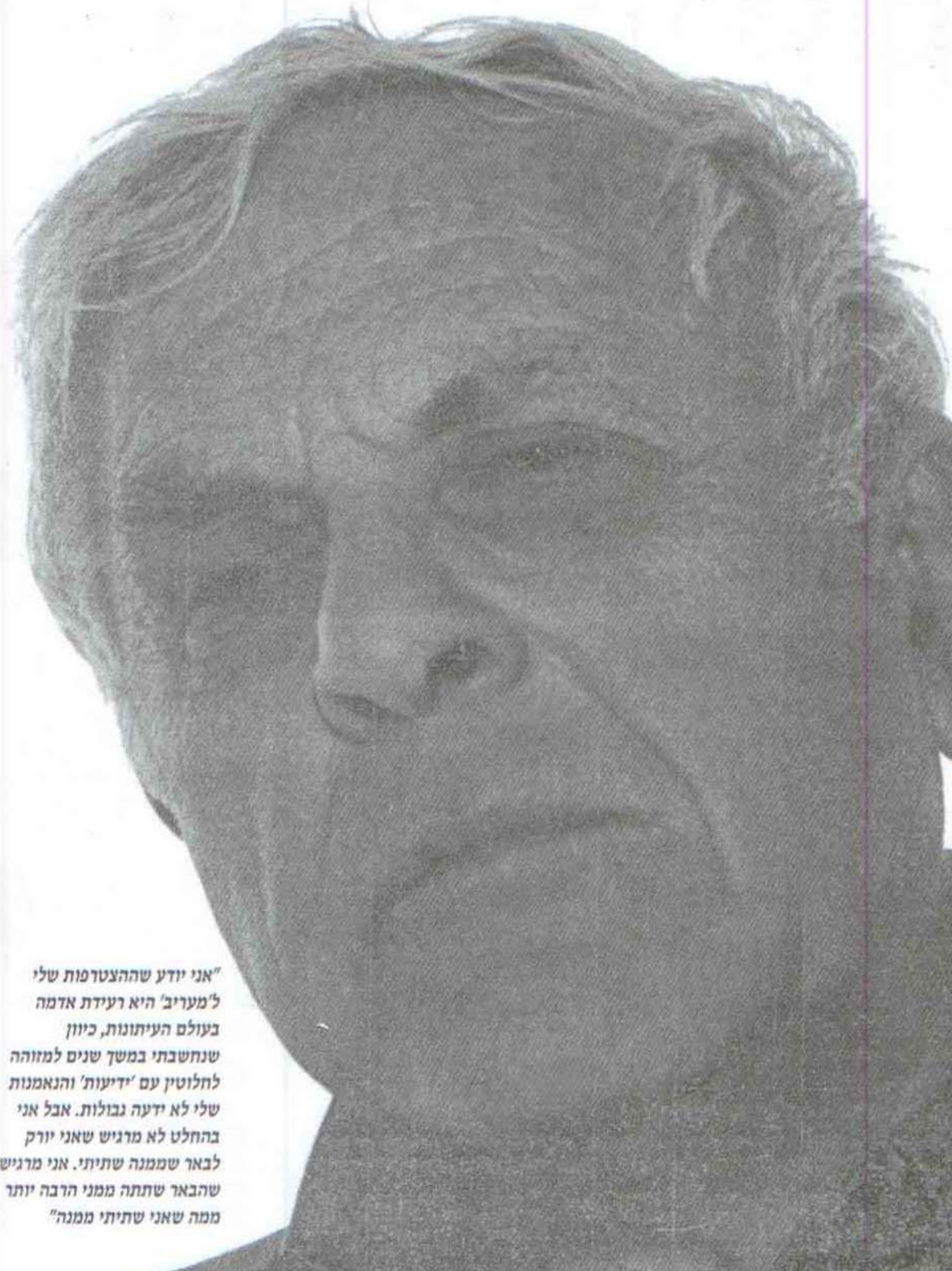
צילום: אלון מורדכיב

אריה אבנרי לא רוצה להיזכר בסיום הנוגה של הקריירה המפוארת שלו ב"ידיעות אחרונות", אבל עיתונאים שעברו איתו לא שוכחים. האיש, שנחשב במשך שנים לתחקירן הכביר של העיתון והספי אינספור סקופים ושערוריות, היה ספון בסוף דרכו בעיתון כחוד צדדי, ועמל שעות, כבודיות תועמית, על תחקירים שנגזו או פורסמו רק בחלקם. "פרשתי מרצוני הטוב אחרי שהרגשתי מחנק מקצועי", מתאר אבנרי בלקונית את אותם ימים לא נעימים, ונמנע מלוטר מלה רעה על מעסיקיו לשעבר.
שנתיים וחצי עברו מאז שעזב את "ידיעות אחרונות" ויצא לפנסיה מוקדמת אחרי 41 שנות עבודה. בימים אלה, בגיל 65, וזכה אבנרי לעדנה מוקדמת: עיתון "מעריב", שהעביר לשרותיו בחודשים האחרונים את העיתונאים רן שילון ורן מרגלית, החליט לצרף גם אותו.

"אני יורע שהצטרפתי שלי למעריב" היא רעידת ארמה בעולם העיתונות, "אומר אבנרי, "כיוון שנחשבת במשך שנים למוזחה לחלוטין עם 'ידיעות' והנאמנות שלי לא ידעה גבולות. הייתי מעורב גם בנושיות התייך בסכסוכים הפנימיים שהיו במשפחת מוסס, אבל אני בחולט לא מרגיש שאני יודק לכאן שממנה שתייתי ממנה".

כל כך קל לך לעבור מתאם לימעיבי?
"האמת היא שכבר לפני שבע שנים משפחת נמרודי הציעה לי לעבור למעריב", כדי לייסד ולערוך שם מוסף בשם 'מעריב חוקר'. אני יורע שאחרים עשו את המעברים האלה בקלות, אבל בזמני ראיתי בואת בנידה, בגלל הנאמנות שלי ל'ידיעות'.
החיים אתה כבר לא מרגיש בוגר?
"חלף מספיק זמן מאז שעזבתי את 'ידיעות', ועכשיו זה נראה לי תקין לחלוטין לעבור למעריב". אמור לשנות שישוק העיתון נות בארץ הוא מצוטצם מאוד ומעבר לכך, עדיין בוועדת בקרבי התשוקה להמשיך להילחם בשחיתות".

"ניסו אינספור פעמים לשחד אותי, אבל אין לי מחיר. מהכתבות

"אני יודע שההצטרפות שלי
ל'מעריב' היא רעידת אדמה
בעולם העיתונות, כיוון
שנחשבתי במשך שנים למזוהה
לחלוטין עם 'ידיעות' והנאמנות
שלי לא ידעה גבולות. אבל אני
בהחלט לא מרגיש שאני יורק
לבאר שממנה שתיתי. אני מרגיש
שהבאר שתתה ממני הרבה יותר
ממה שאני שתיתי ממנה"

קירוב משמחה של הירב פרוש

עוד רכב שלא ידוע על אבנרי נוגע להיסטוריה הדתית שלו: אבנרי (במקור ליכטנשטיין) נולד בשכונת מאה שערים בירושלים, אחד מארבעת בניהם של יצחק, חבר "אגוד", ואסתר ו"ל, אחות בקופת חולים, שגדלה בבית חרדי. אבנרי עצמו למד בבתי ספר דתיים ולפני הגיוס לצה"ל חזר בשאלה ("אני עדיין מקפיד על אוכל כשר", הוא מבקש להבהיר).

אתה בקשר עם הסלב החרדי של משפחתך?
לא ממש. הרב פרוש, למשל, שייד למשפחה שלנו. פעם אחת נשלחתי לעשות תחקיר על שריפה מכוונת של תנועות המין 'ארוס' וגיליתי שהקמב"ץ החרדי של כל המבצע הזה היה בן הוד שלי".

איך המשפחה החרדית הציבה על פרשת "דגבריי"?
"באופן מיוחד דווקא קיבלתי הרבה עידוד מחברי סיעות חרדיות, שהרגישו את עצמם כתחרות עם אברהם שפירא. אפילו הרב רביץ, שהסכיד לי כי אינו מכניס ספרים חילוניים הביתה, אמר לי שאת הספר הזה הוא קרא".

זה נכון שלא פעם מתבלבלים בינך לבין אורי אבנרי בגלל השם הרומז והענימוק בעיתונות?
"נכון, וזה למרות שכניגוד לו, הרעות שלי נטו למרכז ומיניה. מול שכרשות הפלסטינית גם מתבלבלים בינינו, כי לפני כמה שנים גנבו לי לילה אחד את הרכב, ואיש קשר של חברת הביטוח איתר אותו כשהייתי הרישות הפלסטינית. ברשות הין במד חים שאני אורי אבנרי, ועשו מאמץ סיווד לגלות את האוטו".

ובסוף גילו אותך?

"כשמצאו את האוטו, הוא כבר היה 'מגולח' לחלוטין". ■

לוינסון בהעלמת כספים מהבנק שבראשו עמד, אבל התברר שהכספים הועברו ורך גורמים שונים למימון פעילות שונות של סיוע לישראל, עליהן עדיין אמר לרבר. נפגשתי עם לוינסון ערב לפני ששלח יד בנפשו. למחרת שבוע בבוקר אלמני תו הועיקה אותי ועוד הספתי לראותו בתור העבודה שלו, כשראשו שמוט האקרה בידו. כצוואתו הוא ביקש לנקות את שמו, ואכן נלחמתי קשות כדי לנקות אותו מהאשמות שטפלו עליו. הספר הזה הוא הסקופ של חיי".

מעטים יודעים, אבל לאבנרי יש גם צד הומוריסטי. "כתיבה סאטירית זו הדרך שלי לפודקן", הוא אומר עם הופעת הספר הסאטירי הרביעי שלו, "צער גדול גברים", שבו הוא מסוג את הגברים לסוגים שונים: "המטרידים", "המצואיסיים", "ההיפוכונדרים", "התלויים", "המורקנים", "המבזדים", "המתרוממים" ועוד.

בספר אתה מנחה חברות כנסת "זקנות בלות", ומוען שרבות מוגשים מצטרפות על חוץ נגד המרדה מינית. אתה שרובינסקי?
"מי שיגיד את זה, אין לו חוש הומור. מעולם לא פיתחתי אנטי נגד נשים, להי"ן

פך, אני מאוד מקריך נשים, אבל אני חושב שאשה צריכה להתקדם בזכות היכולות שלה ולא עקב היותה אשה".

אתה שזוכיה את היכולות שלה היא פנינה רונבלום, שהייתה בין המפורסמים הרבים שהגיעו לא מכבר להשקפת ספרו החדש של אבנרי. "אני מצאתי את אבא שלה כגרימניה. היא ביקשה ממני עזרה ובאמצעות תעודת הגירושין של אמה הצלחתי להתחקות אחר עקבותיו בגרימניה", מסביר אבנרי את פשר הקרבה לרונבלום.

"ניסו אינספור פעמים. לפני פרטום הספר 'הגביר', למשל, הגיעה אלי משלחת עם הצעות שונות ומשונות. בין השאר הציעו לממן לאשתי, בשלגית ידועה, מסערה פרטית. קשה לי לספור את הצעות השווד שקיבלתי עד היום".

ואיך עמדת בסיווד?

"אולי זה יפתיע אנשים, אבל אין לי מחיר. מהכתבות שאולי לא הייתי מפלסם הייתי כבר מומן יכול להיות מיליוני".

ואיך אתה מתמודד עם איומים והסחירות?

"לא פעם חתכו לי צימנים ופעמים רבות איימו על חיי וחי בני משפחתי. בלשים פרטיים עקבו אחרי, צותתו לטלפון שלי בבית, ניסו אפילו לשרוד את עזרת הבית שלי, כדי שתגנוב משולחן העבודה שלי מסמכים שהיו קשורים לפרשה שבה טיפלתי. אבל אני לא פוחד משום רב. פעם אחת אפילו התקבלה במשטרה ידיעה, כי גורמים ישראלים שכרו בארצות הברית רוצח שכיר שאמור להגיע ארצה ולרצוח אותי, אבל הצליחו לסכל את זה. אני עצמי טמתי לארצות הברית, כדי להתחזק קוד אחרי הרצח הזה, אבל לא מצאתי אותי".

למרות שניצל מרצה, אבנרי שילם לאורך השנים מחיר אישי כבר על הדרך שבה בחר ללכת. והגשו נגדו לא פחות מי 21 תביעות דיבה, שהתבררו במשך שנים, ובסופו של דבר הוא לא המסיד באף אחת מהן. והתמודדות מול התביעות, כמו גם העבודה האינטנסיבית, תבעו אנרגיות רבות וגם עלו לו, לרבי ריו, כביראות. "לא היה לי קל, לא מבחינה נפשית ולא מבחינה פיזית, לחיות כל כך הרבה שנים במתח מתמיד", הוא מודה. אבנרי נפגע גם בכיסו וכקשריו החברתיים: "לא יכולתי לעשות חלטות כי זה היה מונע ממני לחקור בעתיד את הגוף שעברו אני עובד. גם לא יכולתי ליצור קשרים אישיים עם אנשים, שהי' דייסטת" את כולם לכל הכיוונים. באי רועים שונים פגשתי אנשים שכתבתי עליהם ונתקלתי במכטים של שנאה יוקרת. מועדון האנשים שלא מדברים איתי הלך והתרחב למימרים של קאנטרי קלאב. באירד עם פרטיים ממש לא רצו את נוכחותי, כי פחדו שתהיה איוו פליטת פה שתוביל לחקירה מצדי".

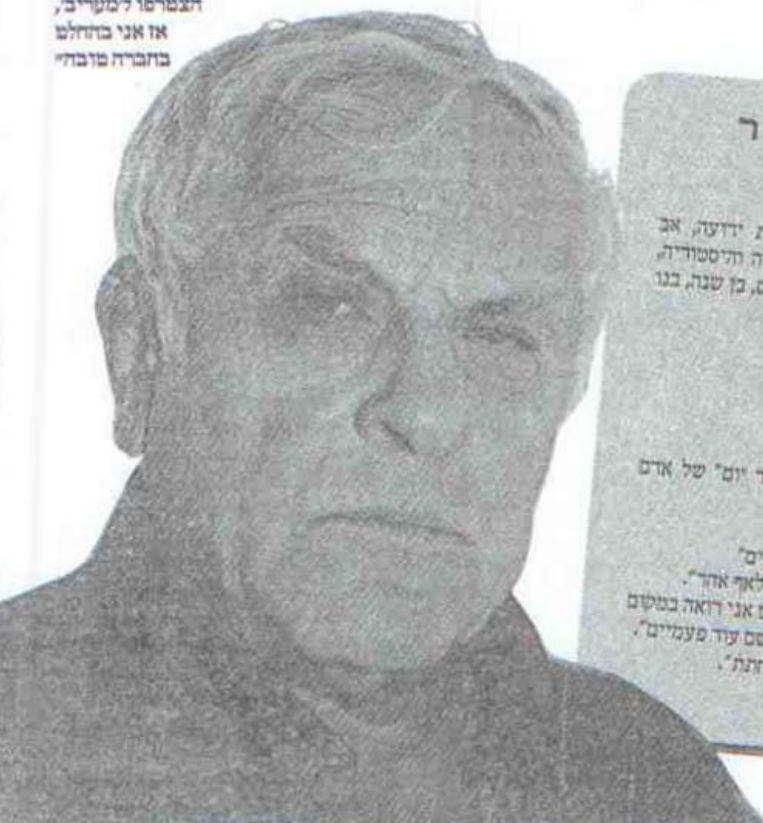
לא הצטערתי לרגע על הדרך שבה בחייתך?
"אף פעם לא הצטערתי על מה שעשיתי. זאת האמת שלי, ככה אני נבוי. עובדה הוא שהמלחמה בשמיות עדיין נועדת בעצמתי ואני חוזר לעוסק בזה בכל הכוח".

"אני לא אנטי נשים"

אבנרי עסק לא רק בדריפת מושחזים. הוא כתב, בין השאר, ספרים על ההיסטוריה של המרינה ("היום הקצר ביר תר" על מלחמת ששת הימים, "שמיים בוערים" על מלחמת יום כיפור ו"המהלומה" על מלחמת לבנון) ועל התהפכות הפוליטיות שעברה ("המפתח"), על נפילת המערך ב"77, ו"התבוסה", על התפרדות הייבור) וגם כמה ביוגרפיות.

ב"דוד לוי", הביוגרפיה שפרסם על ח"כ דוד לוי הוא גילה, כי "לוי היה מיוחד כבר מרגע לידתו, שכן הוא נולד נימול, כמו דוד המלך, ולכן גם קראו לו דוד. בספר גיליתי, בין השאר, כי הוא ישב פעם בכלא, אחרי שהתנגד באלימות בהפגנה של מובטלים. הוא עצמו, אגב, היה או מובטל צעיר. ב"רצה אוסי", ביוגרפיה על יעקב לוינסון, אבנרי ניסה לטור את שמו של ירד בנק הפועלים שהתאבד. "האשימו את

אריה אבנרי. "אם רן מרגלית רון שילון הצטרפו למטרייב, אז אני בחחלם בחברה מדבחי

כרטיס ביקור
שם: אריה אבנרי
גיל: 65
מצב משפחתי: נשוי לווה, בשלגית ידועה, אב לעירא (26), שטיים למודי פילוסופיה היסטוריה, ורזעי (33), עורך דין ובלבלה, וסל לרום, בן שנה, בנו של רזעי
מגורים: כיסר המדינה, תל אביב
מטריכות: סבולום קבלר 98
מחיקת: שידי עמים וג'ון באאן אוכל: הרד
שתייה: בלארי מדי
ספר: "בלגיות" של תום שגב, "סדר יום" של אדם ברוך
סרט: "חנה לקנדהא"י"
המונה והיובית: "אוהב לעזור לאנשים"
המבנה שלילית: "חסדן ולא מאמין לאף אחד"
אמונה ספלה: "ממש לא מאמין. אם אני רואה בנקים מסיים חתול שחור, כמיונה אעבור עם ענה פעמיים".
חלום: "שהמרינה תהיה מרת מישחת".